

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3655

[Total No. of Pages : 4

[6307]-321

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

**EP - 101 : Cognitive Psychology : Understanding
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (12601)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is cognitive Psychology? Write on nature and scope of cognitive Psychology.
- b) Define cognitive Psychology. Write on observation introspection and experimentation as methods of study.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Sensation? Write on theories of sensation.
- b) What is problem solving? Write on theories of problem solving.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is learning? Write on theories of learning.
- b) Write in detail on memory improvement techniques.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Attention? Write on biological bases of Attention.
- b) What is decision making? Write on stages in decision making.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words each.[10]

- a) Quasi Experiments
- b) Pattern Recognition
- c) Cognitive Map
- d) Artificial Intelligence

Total No. of Questions : 5]

PC-3655

[6307]-321

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP - 101 : Cognitive Psychology : Understanding

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (12601)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) बोधनिक मानसशास्त्र म्हणजे काय? बोधनिक मानसशास्त्राच्या स्वरूप व व्याप्ती विषयी लिहा.
- ब) बोधनिक मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. निरीक्षण, आत्मनिवेदन आणि प्रायोगिकीकरण या अभ्यास पद्धतींवर लिहा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) वेदन म्हणजे काय? वेदन विषयक विविध सिद्धांतांवर लिहा.
- ब) समस्या परिहार म्हणजे काय? समस्या परिहार विषयक विविध सिद्धांतांवर लिहा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) अध्ययन म्हणजे काय? अध्ययनाच्या विविध सिद्धांतांवर लिहा.
- ब) स्मृती सुधार तंत्रावर लिहा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) अवधान म्हणजे काय? अवधानाचे जैविक अधिष्ठानवर लिहा.
- ब) निर्णय घेणे म्हणजे काय? निर्णय प्रक्रियेतील विविध अवस्थांवर लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) तत्सम प्रयोग
- ब) संधात प्रत्याभिज्ञान
- क) बोधनिक नकाशा
- ड) कृत्रिम बुद्धिमत्ता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3656

[Total No. of Pages : 4

[6307]-322

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

**EP - 102 : Psychometrics : The Science of Psychological Assessment
(2019 Pattern) (12602) (Semester - I)(CBCS)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in 500 words: [10]

- a) Explain the Ethical issues in Psychological testing.
- b) Explain the difference between scientific measurement and natural scientific measurement in Psychometrics.

Q2) Answer any one of the following in 500 words: [10]

- a) Explain the process of Item analysis in detail.
- b) Explain the difference between objective and open ended based test.

Q3) Answer any one of the following in 500 words: [10]

- a) What is Validity? Explain the types of validity.
- b) Explain the factor analysis in the test design.

Q4) Answer any one of the following in 500 words: [10]

- a) Analyze the item bias process in detail.
- b) What is the role of computerization and artificial intelligence in Psychological testing?

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. [10]

- a) Statistical true score.
- b) Objective test.
- c) Test Construction.
- d) Legal aspects of extrinsic test bias.

Total No. of Questions : 5]

PC-3656

[[6307]-322

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP - 102 : Psychometrics : The Science of Psychological Assessment

(2019 Pattern) (12602) (Semester - I)(CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मानसशास्त्रीय चाचणीतील नैतिक घटकांची चर्चा करा.
ब) मनोमापनातील शास्त्रीय मापन व नैसर्गिक वैज्ञानिक मापन यातील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) घटक विश्लेषण प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) वस्तुनीष्ठ चाचणी आणि मुक्त चाचणीतील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) यथार्थता म्हणजे काय? यथार्थतेचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) चाचणी रचनेतील घटक विश्लेषण सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) विधान पूर्वग्रह प्रक्रियेचे सविस्तर विश्लेषण करा.
ब) संगणकीकरण आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता यांची मानसिक चाचण्यातील भूमिका काय आहे?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) सांख्यिकीय सतत्या प्रमांक
- ब) वस्तुनीष्ठ चाचणी
- क) चाचणी रचना
- ड) चाचणी बाध्य पूर्वग्रहाचे कायदेशीर पैलु

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3657

[Total No. of Pages : 4

[6307]-323

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP-103 : Research Methodology - I
(2019 Pattern) (Semester - I) (12603)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following in 300 words each. (Any one) : [10]

- a) Explain research process in details.
- b) What is research? Explain types of research in details.

Q2) Answer the following words in 300 words each (Any one) : [10]

- a) Define correlation. Write in detail about the different types of correlations.
- b) What is meant by non-parametric tests for un-correlated data?

Q3) Answer the following words in 300 words each (Any one) : [10]

- a) What is problem? Discuss about various types of hypothesis.
- b) Define sampling design. Discuss the characteristics of sampling designs.

Q4) Answer the following words in 300 words each (Any one) : [10]

- a) Write in detail the characteristics and types of quaasi experimental design.
- b) What is experimental design? What is its importance in research? Explain its type.

P.T.O.

Q5) Write short notes on the ANY TWO of the following :

[10]

- a) Qualitative Research
- b) Correlation
- c) Null Hypotheses
- d) t-Test

PC-3657

[6307]-323

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP-103 : Research Methodology - I
(2019 Pattern) (Semester - I) (12603)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) संशोधन प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) संशोधन म्हणजे काय? संशोधनाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सहसंबंधाची व्याख्या द्या. सहसंबंधाच्या विविध प्रकाराविषयी लिहा.
- ब) अ-प्राचल सांख्यिकी म्हणजे काय? असंबंधीत प्रदत्तासाठी अ-प्राचल चाचण्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) संशोधन समस्या म्हणजे काय? अभ्युपगमांच्या विविध प्रकारांबाबत चर्चा करा.
- ब) नमुनाचयन आराखड्याची व्याख्या द्या. नमुनाचयन आराखड्याचे गुणधर्म यावर चर्चा करा.

- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) प्रयोगसदृश्य संशोधन आखणीचे वैशिष्ट्ये व प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) प्रायोगिक आराखडा म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे संशोधनातील महत्व स्पष्ट करा. तसेच त्याचे प्रकार लिहा.

- प्रश्न 5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा. (150 शब्द) [10]
- अ) गुणात्मक संशोधन
- ब) सहसंबंध
- क) शून्य अभ्युपगम
- ड) टी - टेस्ट

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3658

[Total No. of Pages : 2

[6307]-324

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP-201 : Cognitive Psychology: Advances & Application
(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS) (22601)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following in about 200 words: [10]

- a) Write in detail on definition & native of Neuropsychology.
- b) Write in detail on definition & nature of Consciousness.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words: [10]

- a) Write in detail on reading, writing & speaking skills.
- b) Write in detail on sex differences and Cognitive ability.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words: [10]

- a) Write in detail on application of cognitive Psychology to Education.
- b) Write in detail on teaching methods and techniques.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words: [10]

- a) Write in detail on application to forensic psychology.
- b) Write in detail on signal detection theory.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words: [10]

- a) PET scan
- b) Emotional Quotient
- c) Forgetting
- d) Lie Detector

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PC3658

[6307]-324

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP-201 : Cognitive Psychology: Advances & Application
(2019 Pattern) (Semester - II) (CBCS) (22601)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहवी.

-
- प्र.1)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
अ) चेतामानसशास्त्र विषयाची व्याख्या व स्वरूप सविस्तर लिहा.
ब) जागृतवस्था ची व्याख्या व स्वरूप यावर सविस्तर लिहा.
- प्र.2)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वाचन, लेखन व वक्तृत्व कौशल्ये विषयी सविस्तर लिहा.
ब) लिंग भिन्नता आणि बोधनिक क्षमता यावर सविस्तर लिहा.
- प्र.3)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
अ) बोधनिक मानसशास्त्राचे शिक्षण क्षेत्रास योगदान विषयी लिहा.
ब) अध्यापन पद्धती व तंत्रे यावर सविस्तर लिहा.
- प्र.4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. [10]
अ) न्याय सहाय्यक मानसशास्त्र विषयातील उपयोजन यावर लिहा.
ब) संकेत शोध उपपत्ती विषयी सविस्तर लिहा.
- प्र.5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा. [10]
अ) PET स्कॅन
ब) भावनिक गुणांक
क) विस्मरण
ड) मिथ्याशोध उपपत्ती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3659

[Total No. of Pages : 4

[6307]-325

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

Psychometrics : Applications

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (22602)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Define interest. Explain the application of occupational interest inventory in education fields.
- b) Define intelligence. Explain the application of standard progressive matrixes in education fields.

Q2) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Define Adjustment. Explain college Adjustment and study skill inventory in detail.
- b) Explain the uses of family Environment scale in counseling field.

Q3) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Explain the application of Thematic Apperception test in Clinical setting.
- b) Explain the Fundamental Interpersonal Relationship Orientation - Behaviour (FIRO-B) as a tool of measuring interpersonal relationship.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Describe the clinical application of the MMPI test.
- b) Explain occupational stress Index with its application in industrial environment.

Q5) Write short notes any two of the following in 250 words :

[10]

- a) Social intelligence test
- b) Self concept
- c) MBTI
- d) E.Q. test

Total No. of Questions : 5]

PC-3659

[6307]-325

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

Psychometrics : Applications

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (22602)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अभिरूचीची व्याख्या द्या. व्यवसाय अभिरूची शोधिकेचे शैक्षणिक क्षेत्रातील उपयोजन स्पष्ट करा.
- ब) बुद्धिमत्तेची व्याख्या द्या. प्रमाण वर्धमान चाचणीचे शैक्षणिक क्षेत्रातील उपयोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समायोजनाची व्याख्या द्या. महाविद्यालयीन समायोजन आणि अभ्यास कौशल्य शोधिका सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) कौटुंबिक वातावरण चाचणीचे समुपदेशन क्षेत्रातील उपयोजन सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) चित्र अवबोधन चाचणीचे चिकित्सात्मक क्षेत्रातील उपयोजन सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) आंतर-वैयक्तिक संबंधाचे मापन करण्याचे एक साधन म्हणून मुलभूत आंतरवैयक्तिक संबंध अभिमुखता - वर्तन चाचणी (FIRO-B) स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) एम.एम.पी.आय. चाचणीचे चिकित्सात्मक उपयोजन वर्णन करा.
- ब) व्यवसायिक ताण मापणी तीच्या औद्योगिक क्षेत्रातील योजनासह स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टिपा लिहा. [10]
- अ) सामाजिक बुद्धिमत्ता चाचणी
- ब) स्व-संकल्पना चाचणी
- क) एम.बी.टी.आय.
- ड) ई.क्यू. चाचणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3660

[Total No. of Pages : 4

[6307]-326

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP - 203 : Research Methodology - II
(2019 Pattern) (Semester - II) (22603)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carries equal marks.*
- 2) *Figures to the right indicate total marks.*

Q1) Answer the following in 300 words each. (Any one) [10]

- a) What is qualitative research? Explain brief history of qualitative research.
- b) Discuss basic assumption and principles of qualitative research.

Q2) Answer the following in 300 words each. (Any one) [10]

- a) What is qualitative data? Explain steps for analyzing data in qualitative research.
- b) Explain steps of preparing research report in qualitative research?

Q3) Answer the following in 300 words each. (Any one) [10]

- a) What is coding? Explain types of coding.
- b) Describe the process of identifying and developing narrative structure.

Q4) Answer the following in 300 words each. (Any one) [10]

- a) What is factor analysis? Describe types and basic terms of factor analysis.
- b) Differentiate multiple regression and multivariate analysis of variance.

P.T.O.

Q5) Write short notes on Any Two of the following :

[10]

- a) Research Problem
- b) Semi-structural Interview
- c) Memo Writing
- d) ANCOVA

Total No. of Questions : 5]

PC-3660

[6307]-326

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

EP - 203 : Research Methodology - II

(2019 Pattern) (Semester - II) (22603)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) गुणात्मक संशोधन म्हणजे काय? गुणात्मक संशोधनाचा संक्षिप्त इतिहास स्पष्ट करा.
- ब) गुणात्मक संशोधनाची विविध गृहितके आणि तत्वे यांवर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) गुणात्मक प्रदत्त म्हणजे काय? गुणात्मक संशोधनातील प्रदत्त विश्लेषणाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- ब) गुणात्मक संशोधन अहवाल तयार करण्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सांकेतिकरण म्हणजे काय? सांकेतिकरणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) कथनात्मक रचना ओळखणे व विकसीत करण्याची प्रक्रिया वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहा. [10]

- अ) घटक विश्लेषण म्हणजे काय? घटक विश्लेषणाचे प्रकार व मूळ संकल्पनांचे वर्णन करा.
- ब) बहुविध समाश्रयन व बहु-परिवर्त्य प्रचरणातील फरक लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा.

[10]

- अ) संशोधन समस्या
- ब) अर्थ-संरचित मुलाखत
- क) संक्षेपलेखन
- ड) अँनाकोव्हा (ANCOVA)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3661

[Total No. of Pages : 4

[6307]-327

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

EP-Counselling Process and Skills

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32601 & 32605)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Figures to right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : [10]

- a) What is counselling? Explain in detail the role of counsellor.
- b) What is mental health? Explain mental health care movement in India.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : [10]

- a) Discuss the core conditions in counselling with examples.
- b) Elaborate the nature and importance of generic skills of counselling.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : [10]

- a) Explain various relation techniques in counselling.
- b) What is listening in counselling? Explain importance of listening and asking questions.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : [10]

- a) Explain IPR model of counselling training.
- b) Discuss and critically evaluate Roger's model of counselling skills.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. [10]

- a) Paraphrasing
- b) In-depth exploration in counselling
- c) Mentoring
- d) Self Talk

Total No. of Questions : 5]

PC-3661

[6307]-327

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

EP-Counselling Process and Skills

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32601 & 32605)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [10]

- अ) समुपदेशन म्हणजे काय? समुपदेशकाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) मानसिक आरोग्य म्हणजे काय? भारतातील मानसिक आरोग्य सेवा चळवळ स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [10]

- अ) समुपदेशनातील मूलभूत अटींची उदाहरणांसह चर्चा करा.
ब) समुपदेशनातील सामान्य कौशल्यांचे स्वरूप व महत्त्वांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [10]

- अ) समुपदेशनातील विविध शिथिलीकरण तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) समुपदेशनातील ऐकण्याचे कौशल्य काय आहे? सक्रीय ऐकजे व प्रश्न विचारने या कौशल्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [10]
- अ) समुपदेशन प्रशिक्षणाचे आय.पी.आर. मॉडल स्पष्ट करा.
- ब) समुपदेशन कौशल्याच्या रॉजर्स यांचे प्रारूपाची चर्चा करा व त्याचे विश्लेषणात्मक मुल्यांकन करा.

- प्रश्न 5)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) भिन्नशब्दांत अनुवाद (पॅराफ्रेझिंग)
- ब) समुपदेशनातील सखोल शोधन
- क) मॅन्टॉरिंग
- ड) स्वतःशी बोलणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3662

[Total No. of Pages : 4

[6307]-328

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology)

Psychopathology - I

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32602)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carries equal marks.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Psychopathology? Write in detail on DSM-5.
- b) What is abnormality? Write in detail on indicators of abnormality.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is panic disorder? Write in detail on symptoms and treatment of panic disorder.
- b) What is phobia? Discuss in detail on causes of phobia.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is mood disorder? Write in detail on types of mood disorders.
- b) What is depression? Discuss in detail on causes of depression.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Anorexia Nervosa? Write in detail on causes of Anorexia Nervosa.
- b) What is Bulimia Nervosa? Write in detail on symptoms of Bulimia Nervosa.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words. [10]

- a) Drug abuse
- b) Depressive Disorder
- c) Phobia
- d) ICD - 11

Total No. of Questions : 5]

PC-3662

[6307]-328

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology)

Psychopathology - I

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32602)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

अ) मनोविकृतीशास्त्र म्हणजे काय? DSM5 विषयी सविस्तर लिहा.

ब) मनोविकृती म्हणजे काय? मनोविकृतीचे निकश स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

अ) आतंकित विकृती म्हणजे काय? आतंकित विकृतीची लक्षणे आणि उपचार यावर सविस्तर लिहा.

ब) दुर्भिती म्हणजे काय? दुर्भितीवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

अ) भाव विकृती म्हणजे काय? भाव विकृतीचे प्रकार सविस्तर लिहा.

ब) नैराश्य/अवसाद म्हणजे काय? नैराश्य/अवसादाच्या कारणांवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

अ) क्षुधाभाव विकृती म्हणजे काय? क्षुधाभाव विकृतीची कारणे यावर सविस्तर लिहा.

ब) अतिखाणे / खादाडपणा विकृतीची लक्षणे यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) अमली पदार्थ सेवन विकृती
- ब) नैराश्य विकृती
- क) दुर्भिती
- ड) ICD - 11

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PC3663

[6307]-329

Second Year M.A.

PSYCHOLOGY

**Clinical Psychology : Psycho-Diagnostics
(2019 Pattern) (Semester-III) (32603)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 200 words.

[10]

- a) Define Psychodiagnostics and Explain the Basic principles of its.
- b) Define Psychodiagnostics and Explain the data gathering, clinical judgment and data synthesis.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words.

[10]

- a) Discuss Psychodiagnostics procedure involved in psychiatric setting.
- b) Discuss importance of intelligence tests in Psychodiagnostics.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words.

[10]

- a) Discuss mental status examination in detail.
- b) Discuss structured clinical Interview for DSM5.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words.

[10]

- a) Explain the importance of behavioral observation in psychodiagnostics.
- b) Describe in detail the clinical analysis questionnaire.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words.

[10]

- a) data synthesis
- b) Family environment scale
- c) Draw a person
- d) Psychophysiological assessment

Total No. of Questions : 5]

PC3663

[6307]-329

Second Year M.A.

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology : Psycho-Diagnostics

(2019 Pattern) (Semester-III) (32603)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 50]

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) मनोनिदानाची व्याख्या द्या आणि त्याच्या मूलभूत तत्त्व चर्चा करा.

ब) मनोनिदानाची व्याख्या द्या आणि प्रदत्त संकलन, चिकित्सालयीन निर्णय आणि प्रदत्त पृथक्करण विषद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) मनोनिदानाची मनोविकार क्षेत्रातील प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) मनोनिदान प्रक्रियेमध्ये बुद्धिमत्ता चाचण्यांचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) मानसिक स्थिती परीक्षण यावर विस्तृत चर्चा करा.

ब) डी. एस. एम. 5 साठीची सुरचीत चिकित्सालयीन मुलाखत यावर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

अ) वर्तनाचे निरीक्षण याचे मनोनिदान प्रक्रियेतील महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) चिकित्सा विश्लेषण प्रश्नावली ची विस्तृत चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

अ) प्रदत्ताचे पृथक्करण

ब) कौटुंबिक वातावरण चाचणी

क) व्यक्तिचित्र रेखाटन

ड) मनो शारीरिक मूल्य मापन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3664

[Total No. of Pages : 2

[6307]-330

S.Y.M.A.

PSYCHOLOGY

**EP - 320 : Industrial Psychology: Personnel Psychology
(2019 Pattern) (Semester - III) (32606)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Define personnel psychology. Explain nature & scope of it.
- b) What is job analysis? Discuss methods of Job analysis.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Define competency mapping enumerate its significance & challenges
- b) Evaluate any two models of competency.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Why do we need employee training? Explain characteristics of effective training practice.
- b) Discuss any two assessment methods of employee training.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) What is proactive career management? Explain it with suitable examples.
- b) Define performance appraisal. Explain different methods of performance appraisal.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. **[10]**

- a) Staffing
- b) The art of finding talent
- c) Assessing competencies.
- d) Evaluation of performance

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PC3664

[6307]-330

S.Y.M.A.

PSYCHOLOGY

EP - 320 : Industrial Psychology: Personnel Psychology
(2019 Pattern) (Semester - III) (32606)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहवी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कर्मचारी मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा. याची स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) कार्य विश्लेषण म्हणजे काय? कार्य विश्लेषणांच्या पद्धतीवर चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सक्षमता आलेखीकरणाची व्याख्या लिहा. यांचे महत्त्व व समस्या नमूद करा.
- ब) कोणत्याही दोन सक्षमता प्रारूपाचे विश्लेषण करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कर्मचारी प्रशिक्षणाची गरज का असते? प्रभावी प्रशिक्षण पद्धतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) कर्मचारी प्रशिक्षणाच्या कोणत्याही दोन मुल्यांकन पद्धतीवर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सक्रिय करियर व्यवस्थापन म्हणजे काय? ते योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ब) निर्वतन निर्धारणाची व्याख्या लिहा. याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टिपा लिहा. [10]

- अ) स्टाफिंग
- ब) विशेषक्षमता शोधण्याची कला
- क) सक्षमतांचे मुल्यांकन
- ड) निर्वतनाचे मुल्यांकन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3665

[Total No. of Pages : 4

[6307]-331
M.A. - II
PSYCHOLOGY
Industrial Psychology : Organizational Behaviour
(2019 Pattern) (Semester - III) (32607)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Explain autocratic & custodial model of OB.
- b) Discuss globalization as challenge of OB.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Explain how perceptions of fairness motivate the employees.
- b) Discuss Adlerfer & Maslow's theory of needs.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Compare and contrast Transactional & Transformational leadership.
- b) Discuss the concept of empowerment & participation.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) What is communication? Discuss its functions & types.
- b) Is conflict in organization harmful to it's progress? Discuss sources of conflict.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. **[10]**

- a) OCTAPACE
- b) Job enrichment
- c) Path Goal Model
- d) Work stress

Total No. of Questions : 5]

PC3665

[6307]-331

M.A. - II

PSYCHOLOGY

Industrial Psychology : Organizational Behaviour

(2019 Pattern) (Semester - III) (32607)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) OB ऑटोक्रेटिक आणि कस्टोडियल प्रारूप स्पष्ट करा.
- ब) OB चे आव्हान म्हणून जागतिकीकरणावर चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) निष्पक्षतेची धारणा कर्मचाऱ्यांना कशी प्रेरित करते हे स्पष्ट करा.
- ब) अड्डलरफर आणि मॅस्लोच्या गरजांच्या सिद्धांताची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) व्यवहार आणि परिवर्तनीय नेतृत्वाची तुलना आणि विरोधाभास स्पष्ट करा.
- ब) सक्षमीकरण आणि सहभाग या संकल्पनेवर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) संप्रेषण म्हणजे काय? त्याची कार्ये व प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) संघर्ष हा संघटनेच्या प्रगतीसाठी हानिकारक आहे का? आणि संघर्षाचे स्रोत स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) OCTAPACE
- ब) नोकरी संपन्नता
- क) पथ ध्येय प्रारूप
- ड) कामाचा ताण

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PC3666

[6307]-332

M.A. -II

PSYCHOLOGY

Areas of Counselling

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42601 & 42605)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figure to right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Define career counselling. Explain the career development theories.
- b) What is ADHD? Describe counselling for ADHD in detail.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain the basic requisities of employee counselling.
- b) Define work place counselling. Describe benefits of psychologically healthy work place.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) What is psychological first aid (PFA)? Describe its applications.
- b) Define counselling Explain counselling in terminally ill patients and describe its needs.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) What are Stages in addiction? Explain treatment Plan for it :
- b) What is relationship counselling? Explain couple counselling in detail.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. **[10]**

- a) Life Coaching
- b) School Counsellar
- c) Pain
- d) Managerial Model

Total No. of Questions : 5]

PC3666

[6307]-332

M.A. -II

PSYCHOLOGY

Areas of Counselling

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42601 & 42605)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहवी.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) करिअर समुपदेशनाची व्याख्या द्या. करिअर विकासाच्या सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) ए.डी.एच.डी म्हणजे काय? ए.डी.एच.डी साठी च्या समुपदेशनाचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) कर्मचारी समुपदेशनाची मूलभूत आवश्यकता स्पष्ट करा.
- ब) कामाच्या ठिकाणी समुपदेशनाची व्याख्या द्या. मानसिक दृष्ट्या निरोगी कार्यस्थळाचे फायदे चे वर्णन करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) मानसशास्त्रीय प्रथमोपचार म्हणजे काय? त्याचे उपयोजनाचे वर्णन करा.
- ब) समुपदेशनाची व्याख्या द्या. दुर्धर आजारी रुग्णांमध्ये समुपदेशन समजावून सांगा आणि त्यांची गरज स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) व्यसनाचे टप्पे काय आहेत ? त्यासाठी उपचार योजना स्पष्ट करा.

ब) संबंध समुपदेशन म्हणजे काय ? जोडण्याचे समुपदेशन सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

अ) जीवन प्रशिक्षण

ब) शालेय समुपदेशक

क) वेदना

ड) व्यवस्थापकीय प्रारूप

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3667

[Total No. of Pages : 4

[6307]-333

M.A.

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology : Psychopathology - II
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42602)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Personality Disorders? Explain the Characteristics of odd and eccentric behaviors.
- b) Explain the DSM-5 in detail.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) What is Sexual Dysfunction? Explain the symptoms and treatment of Sexual Dysfunction.
- b) What is Gender Dysphoria? Explain the symptoms and treatment of Gender Dysphoria.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Define the Schizophrenia and explain the historical perspective of Schizophrenia.
- b) Explain the positive and negative symptoms of schizophrenia.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Explain the major Neurocognitive disorders in detail.
- b) What is sleep-wake disorder? Explain the sleep-wake disorder in detail.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words. [10]

- a) DSM-5
- b) Paraphilia
- c) Schizophrenia
- d) Autism

Total No. of Questions : 5]

PC-3667

[6307]-333

M.A.

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology : Psychopathology - II

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42602)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) व्यक्तिमत्त्व विकृती म्हणजे काय? विचित्र आणि विलक्षण वर्तनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) डिएसएम - 5 (DSM-5) सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) लैंगिक अपकार्य दोष म्हणजे काय? लैंगिक अपकार्य दोषांची लक्षणे आणि उपचार स्पष्ट करा.
- ब) जेंडर डिस्फोरिया म्हणजे काय? जेंडर डिस्फोरियाची लक्षणे आणि उपचार समजावून सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) छिन्नमनस्कताची व्याख्या लिहा आणि छिन्नमनस्कतेचा ऐतिहासिक दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- ब) छिन्नमनस्कताची सकारात्मक आणि नकारात्मक लक्षणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) प्रमुख न्यूरोकॉग्निटिव्ह विकारांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- ब) निद्रा-भ्रमण विकृती म्हणजे काय? निद्रा-भ्रमण विकृती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

अ) डिएसएम-5 (DSM-5)

ब) पॅराफिलिया

क) छिन्नमनस्कता

ड) आत्मकेंद्रीपणा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3668

[Total No. of Pages : 4

[6307]-334

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology

Psychotherapies (Paper - III)

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42603)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Describe in detail the Characteristics of a Good Therapist.
- b) Define Psychotherapy and Describe in detail of therapeutic process.

Q2) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Discuss in detail on implosive therapy.
- b) What is behavior therapy? Discuss in detail brief therapy.

Q3) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Explain the Beck's Cognitive Therapy.
- b) Discuss in details on Gestalt Therapy and Empty Chair Technique.

Q4) Answer any one of the following in about 200 words. [10]

- a) Explain Lazarus Multimodal Therapy in detail.
- b) Explain in detail of Arts-Based Therapies.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 100 words [10]

- a) Logo Therapy
- b) Yoga Therapy
- c) Modern Therapy
- d) Biofeedback Technique

Total No. of Questions : 5]

PC-3668

[6307]-334
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
Clinical Psychology
Psychotherapies (Paper - III)
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42603)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) उत्तम चिकित्सकाच्या गुण वैशिष्ट्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) मानसोपचाराची व्याख्या करा आणि मानसोपचार प्रक्रियांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) इम्प्लोसिव्ह थेरेपीवर सविस्तर चर्चा करा.
ब) वर्तन उपचार पद्धती म्हणजे काय? संक्षिप्त उपचार पद्धतीवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. [10]

- अ) बेक यांची बाधात्मक उपचार पद्धती स्पष्ट करा.
ब) गेस्टाल्ट उपचार पद्धती आणि रिक्त खुर्ची तंत्रावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 200 शब्दांमध्ये उत्तर द्या.

[10]

अ) लाझारस यांची बहुआयामी उपचार पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) कला – आधारित उपचार पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 200 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

अ) लोगो उपचार पद्धती

ब) योग उपचार पद्धती

क) आधुनिक उपचार पद्धती

ड) जैवप्रतिभरण तंत्र

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3669

[Total No. of Pages : 2

[6307]-335

M.A. - II

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

**EP - 420 : Human Resource Management
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42606)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Figure to right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) What is HR corporate excellence? Explain 10P's of HR corporate excellence.
- b) Define HRM. Discuss HR challenges in Indian Scenario.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Define on - the - job training method. Describe any four on the job training methods.
- b) Write need of succession planning in employee career development function.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Define attitude distinguish between organizational citizenship behaviour and job involvement.
- b) What is human resource information system (HRIS)? Explain steps of implementing HRIS.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words. **[10]**

- a) Define Industrial relation. Describe any two settlement measures for resolving dispute in detail.
- b) Define HR Audit. Explain methodology of HR audit.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. **[10]**

- a) Strategy task and leadership (Internal forces of HRM)
- b) Buying, borrowing and building talent
- c) Job satisfaction
- d) HR score card

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PC3669

[6307]-335

M.A. - II

PSYCHOLOGY : INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 420 : Human Resource Management

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42606)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) एच आर कॉर्पोरेट उत्कृष्टता म्हणजे काय? कॉर्पोरेट उत्कृष्टतेच्या अंतर्गत 10P's स्पष्ट करा.
- ब) मानव संसाधन व्यवस्थापन (HRM) व्याख्या लिहा. भारतीय परिस्थितीतील HR मधील आव्हानांची चर्चा करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कार्यस्थळी प्रशिक्षण पद्धतीची व्याख्या लिहा. कोणत्याही चार कार्यस्थळी प्रशिक्षण पद्धतीचे वर्णन करा.
- ब) उत्तराधिकारी नियोजनाची करिअर विकास ह्या कार्यातील गरज लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अभिवृत्ती व्याख्या लिहा. संस्थेचे नागरिकत्व वर्तन (OCB) व कार्य सहभाग (Job Involvement) यांमधील फरक सांगा.
- ब) मानव संसाधन माहिती संस्था (HRIS) म्हणजे काय? HRIS अंमलबजावणी करण्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) औद्योगिक संबंधाची व्याख्या लिहा. कोणत्याही समझोता दोन साधनाची जे विवाद निराकरणाकरिता वापरतात त्यांचे वर्णन करा.
- ब) एच आर लेखा परीक्षा (HR Audit) ची व्याख्या लिहा. एच आर लेखापरीक्षाची पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टिपा लिहा. [10]

- अ) धारणा, कार्य व नेतृत्व (अंतर्गत घटक HRM)
- ब) प्रतिभा खरेदी, उसणे घेणे व विकसित करणे
- क) कार्य समाधान (Job Satisfaction)
- ड) एच आर गुणांक पत्रिका (HR Score Card)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3670

[Total No. of Pages : 4

[6307]-336

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

**EP - 421 : Organizational Development : Industrial Psychology
(2019 Pattern) (42607) (Semester - IV) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carries equal marks.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words: [10]

- a) Discuss the values and beliefs of OD.
- b) Explain contributions of Training stem in OD.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words: [10]

- a) Explain the model for change management.
- b) Discuss the six box model of diagnosis.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words: [10]

- a) Discuss the characteristics of effective team.
- b) Discuss any two team Interventions.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words: [10]

- a) Evaluate strategic management activities & survey feedback method.
- b) Discuss grid O.D. Intervention.

P.T.O.

Q5) Answer short notes on any two of the following in 250 words. [10]

- a) Lewin's three-step model
- b) OD Interventions in India
- c) Role-focused OD.
- d) Search Conference

Total No. of Questions : 5]

PC-3670

[6307]-336

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

EP - 421 : Organizational Development : Industrial Psychology

(2019 Pattern) (42607) (Semester - IV) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.	[10]
	अ) OD ची मूल्ये आणि धारणा यावर चर्चा करा.	
	ब) OD मध्ये प्रशिक्षण स्टेमचे योगदान स्पष्ट करा.	
प्रश्न 2)	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.	[10]
	अ) बदल व्यवस्थापनाचे मॉडेल स्पष्ट करा.	
	ब) निदानाच्या Six-box प्रारूपाची चर्चा करा.	
प्रश्न 3)	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.	[10]
	अ) प्रभावी संघाच्या वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा.	
	ब) कोणत्याही दोन संघटना विकास आंतर निरसनांवर चर्चा करा.	
प्रश्न 4)	खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.	[10]
	अ) संघटनाविकासाची – आंतरनिरसने म्हणून धोरणात्मक व्यवस्थापन कृती आणि सर्वेक्षण प्रतिभरण पद्धती स्पष्ट करा.	
	ब) संघटनाविकास – आंतर निरसन म्हणून 'संघटना विकास जाळी' चे वर्णन करा.	

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नावर प्रत्येकी 250 शब्दांत टिपा लिहा.

[10]

- अ) लेविनचे तीन – चरणांचे प्रारूप
- ब) संघटनाविकास आंतर निरसन-(भारतीय संघटनेतील)
- क) भूमिका केंद्रित संघटनाविकास आंतरनिरसन
- ड) शोध परिषद

